

Alueellinen opiskeluhooltosuunnitelma 2027–2030, luonnos

Sisällys

Alueellinen opiskeluhooltosuunnitelma 2027–2030, luonnos	1
1 Johdanto	2
1.1 Alueen opiskelijoiden hyvinvointiin ja palvelutarpeeseen vaikuttavat keskeiset tekijät	4
2 Opiskeluhoollon kokonaisuus Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella	6
2.1 Yhteisöllinen opiskeluhoolto	8
2.2 Yksilökohtainen opiskeluhoolto	9
2.3 Oikeus opiskeluhoollon palveluihin	11
2.4 Opiskeluhooltopalvelujen saatavuus ja saavutettavuus	12
3 Alueellisen opiskeluhoollon painopisteet ja tavoitteet vuosille 2027–2030	13
4 Suunnitelma hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi	16
4.1 Opiskeluhoollon lakisääteiset yhteistyöryhmät	17
4.2 Muu yhteistyö ja tiedonkulku	20
5 Arviot opiskeluhooltopalvelujen kokonaistarpeesta ja suunnitelma voimavarojen kohdentamisesta	22
6 Toimenpiteet alueellisen opiskeluhooltosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi	24

1 Johdanto

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen opiskeluhuollon kokonaisuus perustuu yhteiseen tavoitteeseen varmistaa, että jokaisella lapsella, nuorella ja aikuisopiskelijalla on hyvinvointia tukeva oppimisympäristö ja mahdollisuus oikea-aikaiseen tukeen. Tämä suunnitelma kuvaa opiskeluhuollon palvelujen järjestämisen sekä opiskeluhuollon yhteistyön hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välillä. Suunnitelma sisältää myös yhteiset opiskeluhuollon painopisteet ja tavoitteet, joita edistetään yhdessä.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (OHL) 13 a § velvoittaa hyvinvointialuetta laatimaan valtuustokausittain alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman, jonka aluevaltuusto hyväksyy. Tämä suunnitelma koskee vuosia 2027–2030 ja on siten voimassa yli valtuustokauden (2025–2029) päättymisen. Suunnitelma tarkistetaan tarvittaessa. Suunnitelma toimii Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman liitteenä.

Suunnitelma tukee lain käytännön toimeenpanoa, opiskeluhoitopalvelujen henkilöstön työtä sekä palvelujen ja yhteistyön kehittämistä. Sisältö perustuu koulutuksen järjestäjien opiskeluhoitosuunnitelmiin ja alueellisen opiskeluhuollon yhteistyöryhmän näkemyksiin sekä hyvinvointialueen valtuustokauden strategisiin linjauksiin ja tavoitteisiin. Lisäksi valmistelussa on huomioitu opiskeluhuollon palvelujen ja koulutuksen järjestäjien henkilöstön sekä nuorisovaltuuston ja vammaisneuvoston antamat kommentit.

Lain veloitteet määrittävät myös suunnitelman vähimmäisisällön. Alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman tulee lain mukaan sisältää seuraavat kokonaisuudet:

- 1) opiskeluhoiltopalvelujen alueellisen toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet;
- 2) suunnitelma hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä opiskeluhoillon kokonaisuuden toteuttamiseksi;
- 3) hyvinvointialueen alueella sijaitsevien koulutuksen järjestäjien opiskeluhoilto suunnitelmista ilmenneet arviot opiskeluhoiltopalvelujen kokonaistarpeesta ja muut mahdollisesti tarvittavat toimenpiteet;
- 4) suunnitelma opiskeluhoiltopalvelujen voimavarojen kohdentamisesta;
- 5) toimenpiteet alueellisen opiskeluhoilto suunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi.

Tässä opiskeluhoilto suunnitelmassa termiä **opiskelija** käytetään viittaamaan yhteisesti kaikkien koulutusasteiden lapsiin, nuoriin ja aikuisopiskelijoihin. **Oppilaitosyhteisöllä** viitataan yhteisesti esiopetuksen, peruskoulujen ja toisen asteen oppilaitosten henkilökuntaan, opiskelijoihin, huoltajiin ja opiskeluhoiltopalvelujen ammattilaisiin. **Oppilaitoksella** viitataan alueen esiopetusyksiköihin, kouluihin, lukioihin ja ammatillisiin oppilaitoksiin. **Alueellisella** tarkoitetaan koko hyvinvointialuetta. **Paikallisella** tarkoitetaan kunta- tai suuralueta soa. Lisäksi tässä suunnitelmassa käytetään käsitteitä **saatavuus** ja **saavutettavuus** luvussa 2.4 esitetyllä tavalla.

1.1 Alueen opiskelijoiden hyvinvointiin ja palvelutarpeeseen vaikuttavat keskeiset tekijät

Seuraavat tiedot pohjautuvat Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen alueelliseen hyvinvointikertomukseen ¹vuodelta 2025:

Vieraskielisen väestön kasvu

Alueen väestörakenne muuttuu nopeasti, kun muu kuin suomen- tai ruotsinkielinen väestö kasvaa samalla kun joidenkin kuntien (Hanko, Raasepori ja Karkkila) kokonaisväestö vähenee. Ennusteiden mukaan vuoteen 2030 mennessä lähes neljännes alueen asukkaista ja jopa 35 % espoolaisista on vieraskielisiä – ja nuorissa ikäryhmissä osuus on tätäkin korkeampi. Vieraskielisten osuus väestöstä on suurin Espoossa, Kirkkonummella ja Kauniaisissa. Vieraskielisten koettu hyvinvointi, kuten elämänlaatu ja terveydentila, on keskimäärin heikompi, mikä kasvattaa palveluiden tarvetta.

Mielen hyvinvoinnin haasteet

Masentuneisuuden ja ahdistuneisuuden kokemukset ovat lisääntyneet kaikilla koulutusasteilla, ja erityisesti tytöt raportoivat ahdistuneisuutta poikia useammin. Nuorten lisääntynyt verkon käyttö ja levottomuus ilman nettiyhteyttä voivat viitata riippuvuuskäyttäytymiseen, joka heikentää opiskelukykyä ja arjen voimavaroja.

¹ Tässä referoidun alueellisen hyvinvointikertomuksen lähteitä ovat Tilastokeskus; Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. MoniSuomi 2024; Kouluterveyskyselyt (2017 ja 2025), Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella tehdyt lastensuojeluilmoitukset 2023–2025; Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Sotkanet.fi. Tilasto- ja indikaattoripankki, 2005–2025.

Lastensuojeluilmoitusten kehityssuunnat

Psyykkiseen oireiluun, itseään vahingoittavaan käyttäytymiseen, päihteiden käyttöön, lainvastaiseen toimintaan ja pahoinpitelyyn liittyvät lastensuojeluilmoitukset ovat lisääntyneet viime vuosien aikana.

Kehityssuunta osoittaa, että lasten ja nuorten hyvinvoinnin haasteet ovat monimuotoistuneet ja edellyttävät tiivistä yhteistyötä opiskeluhuollon ja muiden palvelujen välillä.

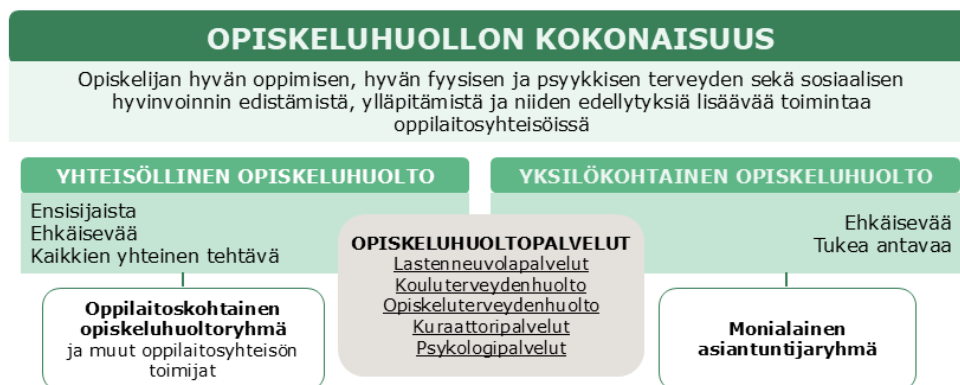
Hyvinvointi- ja terveyserot

Vaikka hyvinvointialueen tulotaso on keskimäärin korkea, pitkäaikaisesti toimeentulotukea saavien lapsiperheiden osuus ylittää maan keskiarvon. Alueen sisällä on huomattavia eroja syrjäytymisriskissä olevien 18–24-vuotiaiden määrässä: Hangossa ja Karkkilassa osuus on selvästi korkeampi kuin Espoossa. Lisäksi matalasti koulutetuista noin kolmasosa on joutunut tinkimään ruoasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä taloudellisista syistä. Hyvinvointialueellamme on muuta maata vähemmän työttömiä. Työttömien ja nuorisotyöttömien määrät ovat kuitenkin kasvaneet samaan tapaan kuin valtakunnallisesti, mikä kuormittaa perheitä ja voi lisätä opiskelijoiden tuen tarvetta.

2 Opiskeluhuollon kokonaisuus Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella

Opiskeluhuolto on oppilaitoksissa tehtävää työtä, jolla edistetään opiskelijoiden terveyttä, hyvinvointia, oppimista ja osallisuutta sekä ehkäistään ongelmien syntymistä. Lisäksi sillä edistetään koko oppilaitosyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia sekä huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä. Opiskeluhuoltoon sisältyy myös yksilökohtainen varhainen tuki kaikille sitä tarvitseville. (THL)

Kunnat tai muut koulutuksen järjestäjät ja hyvinvointialue toteuttavat opiskeluhuoltoa suunnitelmallisena monialaisena yhteistyönä, ja sitä tehdään yhdessä myös opiskelijoiden, heidän huoltajiensa ja tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhuolto jakautuu yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon. Yhteisöllinen opiskeluhuolto edistää koko oppilaitosyhteisön hyvinvointia, turvallisuutta, oppimista, terveyttä ja osallisuutta sekä tukee oppimisympäristön terveellisyyttä ja esteettömyyttä. Se on ennaltaehkäisevää, koko oppilaitoksen yhteistä työtä ja toimii opiskeluhuollon ensisijaisena toimintamuotona. Yksilökohtainen opiskeluhuolto on opiskelijan tarpeisiin perustuvaa, varhaista ja ehkäisevää tukea, jonka tavoitteena on edistää hyvinvointia ja terveyttä sekä tarjota oikea-aikaista apua ongelmien ehkäisemiseksi.

Lähde: Opetushallitus, mukaellen

Kuva 1. Opiskeluhoollon kokonaisuus

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue vastaa opiskeluhoollon palveluiden järjestämisestä, mutta yksityiset koulutuksen järjestäjät voivat hankkia opiskeluhoollon palvelut joko kokonaan tai osittain Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelta, tai järjestää ne itsenäisesti. Opiskeluhoollon palveluita tarjotaan alueellamme noin 82 000 opiskelijalle ja yhteensä 430 oppilaitoksessa (lv. 2025–2026).

Opiskeluhoollon toimintaa säätelevät valtakunnalliset lait ja ohjeet.

Tärkeimmät niistä löytyvät alla olevista linkeistä:

- [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki](#)
- [Terveystuoltolaki | 1326/2010 | Lainsäädäntö | Finlex](#)
- [Sosiaalihuoltolaki | 1301/2014 | Lainsäädäntö | Finlex](#)
- [Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä](#)
- [Opiskeluhoolltopalvelut - THL](#)
- [Opiskeluhoollto | Opetushallitus](#)

2.1 Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Opettajat ja muu oppilaitoksen henkilöstö toteuttaa suurimman osan oppilaitoksen yhteisöllisestä opiskeluhooltotyöstä osana oppilaitoksen arkea. Oppilaitoksen johtaja johtaa yhteisöllistä opiskeluhoiltoa suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti. Opiskeluhoillon sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden ammattilaiset antavat oman asiantuntemuksensa koko oppilaitosyhteisön tekemään ja koulutuksen järjestäjän johtamaan yhteisölliseen opiskeluhooltotyöhön.

Alla olevassa kuviossa on esitettyä yhteisöllisen opiskeluhoillon sisältöalueita:

Kuva 2. Yhteisöllisen opiskeluhoiltotyön sisältöalueita (THL)

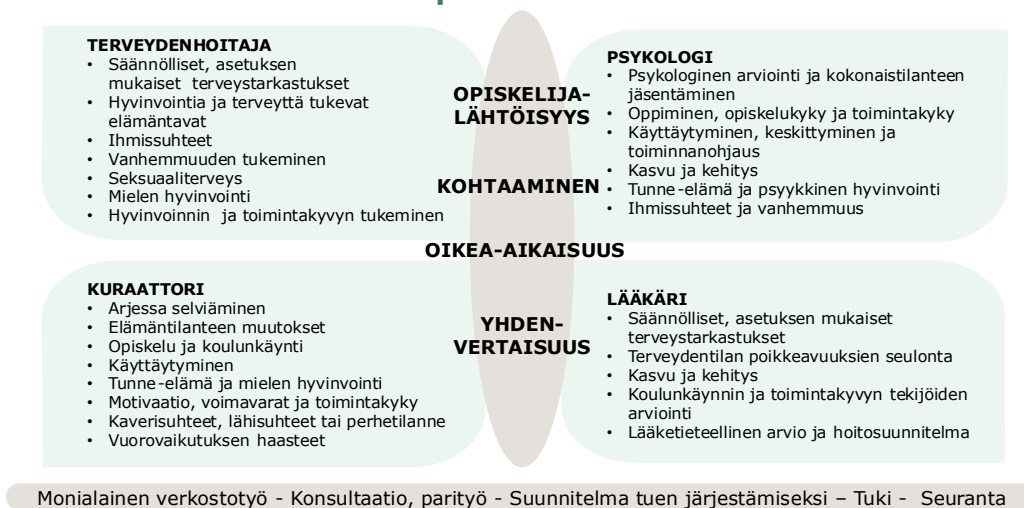
2.2 Yksilökohtainen opiskeluhoolto

Yksilökohtainen opiskeluhoolto tarkoittaa yksittäiselle opiskelijalle tarjottuja opiskeluhoollon palveluita eli neuvolapalveluja esiopetusikäisille, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä monialaisen asiantuntijaryhmän toteuttamaa yksilökohtaista opiskeluhoolltoa. Yksilökohtainen opiskeluhoolto voi olla ehkäisevää tai tarjota varhaista tukea.

Opiskeluhoolltopalveluiden ammattilaisilla on erilaisiin taustakoulutuksiin perustuvat erilaiset näkökulmat työssään:

- Neurolan ja koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitaja ja -lääkäri ovat lasten, nuorten ja aikuisopiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen, kasvun ja kehityksen asiantuntijoita.
- Psykologi on lapsen, nuoren ja aikuisopiskelijan psyykkisen hyvinvoinnin, psykososiaalisen kehityksen sekä oppimisen psykologian asiantuntija.
- Kuraattori on sosiaalialan sekä sosiaalisen vuorovaikutuksen ja hyvinvoinnin asiantuntija

Monialainen yhteistyö opiskelijan tukemiseksi opiskeluhuollon palveluissa

Kuva 3. Monialainen yhteistyö opiskelijan tukemiseksi opiskeluhuollon palveluissa

Opiskeluhoiltopalveluiden ammattilaiset työskentelevät osittain samojen asioiden parissa, mutta jokaisella on omat osaamisensa ja erityiset tehtävänsä, kuten kuviossa on esitetty. Tärkein periaattemme on: "Voit ottaa yhteyttä kehen tahansa meistä, minkä tahansa huolen kanssa. Saat apua suoraan meiltä tai ohjaamme sinut oikean ammattilaisen luo." Yhteistyömme ansiosta asiakas voi aina pyytää neuvoa myös toiselta ammattilaiselta ilman, että hänen tarvitsee itse siirtyä palvelusta toiseen.

Opiskeluhuollon ammattilaiset varmistavat, että opiskelijat saavat tarvitsemansa tuen oikea-aikaisesti, laadukkaasti ja yhdenvertaisesti. Työssä korostuvat opiskelijälähtöisyys, hyvä kohtaaminen sekä saumatonta yhteistyötä mahdollistavat yhteiset toimintatavat. Opiskeluhuollon työntekijät toimivat yhtenä palvelukokonaisuutena ja tekevät tiivistä yhteistyötä opiskelijoiden, huoltajien ja eri ammattilaisten kanssa.

Yhteistyössä huoltajien kanssa huomioidaan opiskelijan toiveet ja mielipiteet hänen ikä- ja kehitystasonsa mukaisesti. Alaikäisen päätöksentekokyky arvioidaan sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön mukaisesti, ja päätöksentekokykyinen alaikäinen voi kieltää huoltajan osallistumisen tai tiedonsaannin. Alaikäisen kohdalla opiskeluhuollon palveluissa huomioidaan aina lapsen etu, eikä huoltaja voi estää opiskeluhuollon palvelujen käyttöä.

Opiskeluhuollon palvelut ja koulutuksen järjestäjät tekevät yhteistyötä myös muiden opiskelijoiden hyvinvointia ja terveyttä tukevien tahojen kanssa, kuten sosiaali- ja terveyspalveluiden, poliisin, nuorisopalvelujen sekä järjestöjen kanssa. Suunnitelmakauden aikana kuvaamme hyvinvointialueen strategian mukaisesti yhdessä muiden hyvinvointialueen palveluiden kanssa opiskelijoille tärkeitä asiakas- ja palvelupolut. Samalla varmistamme selkeät rooli- ja vastuunjaot palvelupolun eri vaiheissa.

2.3 Oikeus opiskeluhuollon palveluihin

Lähtökohtaisesti kaikilla oppivelvollisilla (alle 18-vuotiailla) on oikeus kaikkiin opiskeluhuollon palveluihin. Poikkeuksena ovat kuitenkin kotiopetuksessa olevat oppilaat, joille kuuluvat vain kouluterveydenhuollon palvelut, mutta eivät psykologi- ja kuraattoripalvelut.

Toisen asteen opiskelijoiden kohdalla palveluiden oikeudet vaihtelevat. Oikeutta palveluihin ei ole lukion aineopiskelijoilla eikä oppivelvollisuuden ohittaneilla aikuisten lukiokoulutuksessa. Oppisopimusopiskelijat kuuluvat työterveyshuoltoon eivätkä siten opiskeluterveydenhuollon piiriin, mutta heillä on oikeus kuraattori- ja psykologipalveluihin siltä osin kuin lainsäädäntö sen mahdollistaa. Jos opiskelijalla on oikeus opintotukeen (ks. [Opiskelijan tuet lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa | Henkilöasiakkaat | Kela](#)), hänellä on oikeus opiskeluterveydenhuollon palveluihin.

Oikeuksien tarkempia määritelmiä ja ohjeita voi tarkistaa THL:n verkkosivuilta: [Kenelle opiskeluhuoltopalvelut kuuluvat - THL](#)

2.4 Opiskeluhuoltopalvelujen saatavuus ja saavutettavuus

Tässä luvussa **saatavuudella** tarkoitetaan sitä, että opiskelija pääsee opiskeluhuoltopalveluihin oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti (esim. palvelujen järjestämispaikka, palvelukanavat ja tiedonsaanti).

Saavutettavuudella tarkoitetaan sitä, että erilaiset opiskelijat voivat tosiasiallisesti käyttää palveluja yhdenvertaisesti (esim. kieli ja tarvittaessa tulkkaus).

Opiskeluhuoltopalvelut järjestetään ensisijaisesti oppilaitoksissa ([oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 §](#)), jotta ne ovat helposti ja yhdenvertaisesti opiskelijoiden saatavissa. Poikkeuksena tästä esiopetusikäisen terveydenhoitajan ja lääkärin palvelut toteutetaan neuvolassa. Opiskeluhuoltopalveluja täydennetään tarvittaessa digitaalisilla ja keskitetysti tarjottavilla palvelumuodoilla.

Kaikilla asiakkailla on oikeus laadukkaisiin, yhdenvertaisiin ja kulttuurisensitiivisiin palveluihin, joissa kunnioitetaan ihmisarvoa, yksityisyyttä sekä kielellistä ja kulttuurista taustaa. Palvelut tarjotaan ensisijaisesti oppilaitoksen opiskelukielellä (suomi, ruotsi tai englanti) ja tarvittaessa käytetään tulkkipalveluita. Saavutettavuutta edistetään huomioimalla myös vammaiset ja toimintakyvyltään erilaiset sekä vieraskieliset opiskelijat.

Lain mukaan koulutuksen järjestäjän on tiedotettava opiskelijoille ja heidän huoltajilleen tarjolla olevasta opiskeluhuollosta ([oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 §](#)). Opiskeluhuoltopalveluista tiedotetaan monikanavaisesti oppilaitosten sekä hyvinvointialueen toimesta, jotta tieto palveluista ja asiointitavoista on opiskelijoille ja huoltajille helposti saatavilla.

3 Alueellisen opiskeluhuollon painopisteet ja tavoitteet vuosille 2027–2030

Opiskeluhuollon palveluiden toimijoina olemme sitoutuneet Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) painopisteisiin ja tavoitteisiin, jotka pohjautuvat hyvinvointialueemme [palveluiden uudistamisen strategiaan](#).

Painopisteiksi alueelliseen hyvinvointisuunnitelmaamme on kirjattu mielen hyvinvoinnin vahvistaminen, hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen, terveiden elintapojen tukeminen sekä turvallisuuden, yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistäminen.

Alueellisessa opiskeluhoitosuunnitelmassamme olemme sopineet erityisiksi painopisteiksi opiskeluhoollon palvelujen järjestämisessä ja opiskeluhoollon yhteistyössä yhteisöllisyyden, osallisuuden ja mielen hyvinvoinnin edistämisen. Nämä painopisteet on päätetty alueellisen opiskeluhoollon yhteistyöryhmän kesken ja ne on johdettu sekä koulutuksen järjestäjäkohtaisista opiskeluhoollon suunnitelmista että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelmasta (2027–2030) ja strategiasta (2026–2029).

Alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman painopisteet 2027 – 2030

Kuva 4. Alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman painopisteet 2027–2030

Painopisteiden toteuttamiseksi olemme asettaneet yhteistyöryhmässä seuraavia tavoitteita:

Yhteisöllisyyden edistäminen

- Toteutamme kaikissa oppilaitoksissa yhteisöllistä opiskeluhoitoa suunnitelmallisesti ja säännöllisesti opiskeluhoiton vuosikellon mukaisesti, jotta opiskeluhoito on ennaltaehkäisevää, tavoitteellista ja kiinteä osa oppilaitoksen arkea.
- Vahvistamme opiskeluhoitopalveluiden aktiivista ja vaikuttavaa roolia oppilaitosyhteisön arjessa.
- Varmistamme, että oppilaitoksen työntekijät kutsuvat opiskeluhoiton ammattilaiset systemaattisesti mukaan yhteisiin rakenteisiin, suunnitteluun ja päivittäiseen toimintaan, jotta yhteistyö on sujuvaa ja ennakoivaa.

Osallisuuden edistäminen

- Lisäämme opiskelijoiden osallisuutta opiskeluhoitopalvelujen suunnittelussa, toteuttamisessa ja laadullisessa kehittämisessä, jotta palvelut ovat helposti saatavissa, kohtaavia ja vastaavat opiskelijoiden muuttuviin tarpeisiin.
- Lisäämme opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta erityisesti oppilaitoskohtaisissa opiskeluhoitoryhmissä, joissa on mahdollisuus vaikuttaa yhteisöllisen opiskeluhoiton suunnitteluun, opiskeluhoiton rakenteiden kehittämiseen ja oppilaitoksen arkeen.
- Tuemme opiskelijoiden kouluun kiinnittymistä sekä yhdenmukaistetaan poissaoloihin puuttumisen käytänteitä [kunnissa](#) ja [hyvinvointialueen palveluissa](#) sovittujen mallien mukaisesti.

Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen

- Vahvistamme opiskelijoiden mielen hyvinvointia varmistamalla, että lasten ja nuorten mielenterveyspolku ja hoidonporrastus sekä hoito toteutuvat yhdessä sovitun mukaisesti.
- Varmistamme, että opiskelijat saavat tarvitsemansa tuen opiskeluhuollon palveluista oikea-aikaisesti, helposti ja yhdenvertaisesti, jolloin tarve siirtyä raskaammille tuen portaille vähenee.

4 Suunnitelma hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi

Hyvinvointialue vastaa opiskeluhuoltopalvelujen järjestämisestä. Koulutuksen järjestäjä huolehtii oman opiskeluhuoltosuunnitelmansa toteutumisesta sekä opiskeluhuoltopalveluille soveltuvien ja opiskelijoille helposti saavutettavien tilojen tarjoamisesta oppilaitoksessa tai sen läheisyydessä. Valtion ja yksityisten koulutuksen järjestäjillä on mahdollisuus järjestää opiskeluhuoltopalvelut itse, mikäli he täyttävät lain mukaiset edellytykset palvelujen tuottamiselle. ([oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 §](#))

Opiskeluhuolto on monialaista yhteistyötä, jossa eri toimijat ja tarvittaessa eri organisaatiot sekä oppilaitoksen, opiskeluhuoltopalvelujen ja muiden sosiaali- ja terveystalvelujen asiantuntijat yhdistävät osaamisensa opiskelijan parhaaksi. Toimintaa ohjaavat selkeät toimintamallit, luottamus ja ajantasainen tieto – opiskelijan etu keskiössä.

4.1 Opiskeluhuollon lakisääteiset yhteistyöryhmät

Koulutuksen järjestäjä ja opiskeluhuollon palvelut tekevät yhteistyötä ensisijaisesti lakisääteisissä yhteistyörakenteissa:

Opiskeluhuollon lakisääteiset ryhmät, suunnitelmat ja asiakirjat

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue	 Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä Hyvinvointialueen kokoama edustuksellinen ryhmä	 Alueellinen opiskeluhoito-suunnitelma
Kunnat ja muut koulutuksen järjestäjät	 Opiskeluhuollon ohjausryhmä Koulutuksen järjestäjän asettama opiskeluhuollon ohjausryhmä, jossa on edustus opiskeluhuollon palveluista	 Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoito-suunnitelma
Oppilaitokset	 Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä Yhteisöllistä opiskeluhoitoa varten koottu ryhmä	 Suunnitelmat tarpeen mukaan
Opiskelijat	 Monialainen asiantuntijaryhmä Kootaan tarvittaessa yksittäisen opiskelijan asian käsittelemiseksi (suostumuksella)	 Opiskeluhoitokertomus

Kuva 5. Opiskeluhuollon lakisääteiset ryhmät, suunnitelmat ja asiakirjat

Alueellisen opiskeluhoollon yhteistyöryhmän ("yhteistyöryhmä")

kutsuu koolle Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue. Yhteistyöryhmä valmistelee oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 a §:ssä tarkoitetun alueellisen opiskeluhoollon suunnitelman aluevaltuuston hyväksyttäväksi, seuraa suunnitelman toteutumista sekä opiskeluhoollon keskeisten toimijoiden yhteistyön toimivuutta, ja käsittelee opiskeluhoollon yhteistyökysymyksiä hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välillä. Yhteistyöryhmään on pyydetty nimeämään jäseniä seuraavilta tahoilta: hyvinvointialueen opiskeluhoollon hallinnon edustus, koulutuksen järjestäjien edustus, opiskelijoiden edustus ja alaikäisten opiskelijoiden huoltajien edustus. Yhteistyöryhmässä on sovittu, että kirkastamme yhteistyöryhmän roolia alueellisen opiskeluhoollon yhteisessä kehittämisessä tällä suunnitelmakaudella.

Koulutuksen järjestäjät vastaavat **koulutuksen järjestäjäkohtaisista opiskeluhoollon ohjausryhmistä**, joihin hyvinvointialueelta tulee edustus. Ohjausryhmä laatii koulutuksen järjestäjän opiskeluhoollon suunnitelman ja vastaa suunnitelman mukaisen opiskeluhoollon kokonaisuuden seurannasta, arvioinnista ja kehittämisestä.

Oppilaitoskohtaisia opiskeluhoitoryhmiä johtavat koulutuksen järjestäjän nimeämät edustajat, esimerkiksi päiväkodin johtaja, rehtori, oppilaitoksen johtaja. Ryhmän kokoonpano on monitoimijainen, ja siinä on edustus opetushenkilöstöstä, opiskeluhoollon palveluista (kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja, lääkäri), huoltajista ja opiskelijoista sekä tarpeen mukaan muista oppilaitoksen sisäisistä ja ulkopuolisista asiantuntijatahoista. Ryhmä vastaa yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista osana oppilaitosyhteisön arkea. Ryhmä toimii ennaltaehkäisevästi ja edistää opiskelijoiden hyvinvointia, hyvää oppimista, osallisuutta, turvallista oppimisympäristöä sekä oppilaitosyhteisön toimivuutta. Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä ei käsittele yksittäisten opiskelijoiden asioita.

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tarvittaessa ja tapauskohtaisesti yksittäisen opiskelijan opiskeluhoollollisen asian käsittelemiseksi opiskelijan ja/tai huoltajan suostumuksella. Alaikäisellä opiskelijalla on oikeus kieltää huoltajan osallistuminen asiansa käsittelyyn, jos siihen on painava syy ja sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö arvioi opiskelijan olevan riittävän kypsä päättämään asiasta. Ryhmän kokooa opetushenkilöstön tai opiskeluhoollon palvelujen edustaja, jolla on huoli opiskelijan tilanteesta. Ryhmä kootaan yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa, ja sen vastuuhenkilö huolehtii, että yhteinen käsittely kirjataan koulutuksen järjestäjän arkistoimaan opiskeluhoollokertomukseen. Ryhmän toiminta on tavoitteellista ja suunnitelmallista, ja tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti.

4.2 Muu yhteistyö ja tiedonkulku

Oppilaitoksen henkilöstön tehtävänä on ohjata opiskelija oikea-aikaisesti opiskeluhuollon palveluihin ja tarvittaessa ottaa viipymättä yhteys opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisiin. Yhteydenotosta kerrotaan opiskelijalle ja huoltajalle lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Alla olevassa kuviossa kuvataan opiskeluhuollon palveluiden polku, kun oppilaitoksen työntekijä havaitsee opiskelijan tuen tarpeen.

Kuva 6. Opiskeluhoollon palvelujen polku

Opiskeluhoiltopalvelujen antama konsultaatio on keskeinen ja vaikuttava palvelu- ja yhteistyömuoto. Konsultaatiota annetaan oppilaitosten henkilöstölle ja muille yhteistyötahoille yksittäistä opiskelijaa koskevissa asioissa sekä ryhmää, luokkaa tai oppilaitosyhteisöä koskevissa tilanteissa. Konsultaation avulla tuetaan oppilaitosyhteisön arkea, vahvistetaan opiskelijoiden hyvinvointia ja opiskelukykyä sekä edistetään varhaista tukea.

Opiskeluhoillon ammattilaiset osallistuvat tarvittaessa opetusjärjestelyjen sekä ryhmäkohtaisten tukimuotojen suunnitteluun ja toteuttamiseen. He tuovat yhteistyöhön oman ammatillisen osaamisensa sekä asiakkuuksien kautta kertyneen ymmärryksen lapsen tai oppilaan tilanteesta. Lapsi- ja oppilaskohtaisten tukitoimien arviointiin ja suunnitteluun osallistutaan tarpeen mukaan pyydetessä. Mikäli lapsella tai oppilaalla on muita sosiaali- tai terveydenhuollon palvelukontakteja, myös nämä tahot voidaan tarvittaessa kutsua mukaan arviointiin. Oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvää monialaista yhteistyötä ohjaa perusopetuslaki.

Hyvinvointialueen opiskeluhoillon palvelut ja koulutuksen järjestäjät tekevät lisäksi jatkuvaa, tavoitteellista ja tarkoituksenmukaista alueellista ja paikallista hallinnollista yhteistyötä. Suunnitelmakauden aikana selkiytämme ja kuvaamme hallinnolliset yhteistyörakenteet opiskeluhoillon palveluiden ja koulutuksen järjestäjien välillä. Esiopetuksen opiskeluhoillon yhteistyötä ja kehittämistä jatketaan tarvittavissa määrin omana kokonaisuutenaan.

Tiedonkulku on sujuvan yhteistyön perusta, ja sen lähtökohtina ovat avoimuus ja läpinäkyvyys. Koulutuksen järjestäjien ja opiskeluhoiltopalvelujen välinen tiedonkulku varmistetaan joustavilla toimintatavoilla, ja tiedotuskanavat pidetään ajan tasalla.

5 Arviot opiskeluhuoltopalvelujen kokonaistarpeesta ja suunnitelma voimavarojen kohdentamisesta

Opiskeluhuoltopalveluiden henkilöstöresursointia ohjaavat valtakunnalliset lait ja suositukset, jotka varmistavat riittävän henkilöstön opiskeluhuollon palveluihin ja lakisääteisten tehtävien hoitamiseen. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue järjestää psykologi- ja kuraattoripalvelut sitovien mitoitusten mukaisesti. Terveystenhoitajien ja lääkäreiden palvelut pyritään järjestämään mitoitussuosituksen mukaisesti.

Taulukko 1. Oppilas- ja opiskeluhuoltolain ja THL:n suositusten mukaiset mitoitukset (opiskelija/työntekijä):

	Esiopetus	Perusopetus	Toinen aste
Kuraattorit	670	670	670
Psykologit	780	780	780
Terveystenhoitajat (suositus)	320 (neuvolaikäiset)	460	570
Lääkärit (suositus)	2270	2100	1800

Opiskeluhoiltopalveluiden resurssien jakamiseen vaikuttaa keskeisesti koulutuksen järjestäjien toimittamat seuraavan lukuvuoden opiskelijamääräennusteet. Mitoitusta tarkastellaan ja suunnitellaan alueellisena kokonaisuutena. Lisäksi paikallinen hyvinvointitieto on resurssien kohdentamisen kannalta keskeistä. Opiskeluhoiltopalveluiden lähiesihenkilöt arvioivat koulutuksen järjestäjien kanssa, miten voimavarat suunnataan eri oppilaitosten tarpeisiin. Arvioinnissa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan seuraavia tietoja:

- koulutuksen järjestäjien arviot palvelujen kokonaistarpeesta² ja opiskeluhoilto-suunnitelmat (mm. alueen sosioekonomiset piirteet, S2-opiskelijoiden määrät, perusopetuslain mukaisen lapsi- tai oppilaskohtaisen tuen saajien määrä ja muut erityistarpeet)
- oppilaitosten etäisyydet sekä työntekijäkohtaisten yksiköiden määrä
- muut hyvinvointitietoon perustuvat paikalliset erityistarpeet

Yhteistyöllä koulutuksen järjestäjien kanssa varmistetaan, että käytettävissä oleva henkilöstö kohdentuu tarkoituksenmukaisesti ja opiskeluhoillon kokonaisuus pysyy yhtenäisenä.

Hyvinvointialueellamme on [strateginen tavoite](#) liittyen opiskeluhoiltopalvelujen kokonaistarpeen arviointiin ja opiskeluhoiltopalvelujen voimavarojen kohdentamiseen:

- Tunnistamme tietoon perustuen oppilaitosyhteisöt, joissa avun tarve on suurin, jotta voimme kohdentaa niihin tarvittavaa opiskeluhoillon resurssia. Näin pystymme kohdentamaan varhaisen tuen resursseja paremmin hyvinvointitietoon pohjautuen.

² Koulutuksen järjestäjien omat arviot opiskeluhoillon kokonaistarpeesta ovat kuvattuina koulutuksen järjestäjien opiskeluhoilto-suunnitelmissa.

6 Toimenpiteet alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi

Alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman toteutumista seuraa alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä. Suunnitelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumisen varmistamiseksi laadimme suunnitelman hyväksymisen jälkeen toteuttamissuunnitelman, jota päivitetään vähintään kerran vuodessa tai tarvittaessa suunnitelmakauden aikana.

Toteuttamissuunnitelmassa kuvataan:

- alueellisen opiskeluhuollon painopisteiden alle asetetuille tavoitteille konkreettiset toimenpiteet, aikataulun, mittarit ja vastuutahot (ks. luku 3)
- hallinnolliset yhteistyörakenteet opiskeluhuollon palveluiden ja koulutuksen järjestäjien välillä (ks. luku 4)
- opiskeluhuoltopalveluiden voimavarojen kohdistaminen niihin oppilaitosyhteisöihin, joissa avun tarve on suurin (ks. luku 5)